

Савецкая БЕЛАРУСЬ

Адрэс рэдакцыі і
адміністрацыі:
Менск, Рог Губэрнагарскай і
Падгорнай вул. „Центропе-
чатъ“

ВЫДААННЕ РЭУКОМУ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ САВЕЦКАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСІ. № 63 (73). Чацьвер, 18-га лістапада 1920 г.

Лопнуушая бурбалка.

Барон Урангэль, верны слуга капіталу Антанты, надзея расейскай і міравой контр-рэвалюцыі, пакінуў сваё гняздо і паплыў у Чорнае мора шукаць спасеньня ад справядлівага гнева працоўнага люду тых абшараў, якімі ён ўладаў. Яшчэ так нядаўна белавардзейскія газеты, бачучы часовае ўзмацненне арміі Урангэля, прарочылі ўладзе работнікаў і сялян Расеі корую пагібель. Панам і фабрыкантам, уцёкшым з Расеі за граніцу, вельмі хацелася, як можна скараці ізноў узяць у свае рукі маёмкі і фабрыкі, каб папоўніць апустошаныя за 3 гады пролетарскай рэвалюцыі свае кішэні коштам поту і крыві сялян і рабочага. Дзе я гэтага яны збіралі апошнія скарбы, каб дапамагчы свайму найміту Урангэлю задушыць ўладу працоўнага люду. Пагібель Калчакі, Дэнкіна, Юдэніна і інш. ня зніштожыла сэрцы дармаедаў і экслібататараў надзеі на магчымасьць уваскрэсьці імёршы стары парадак аротнага хлеба, запрацаванага сваім мазалём, яны я зналі; ім усё яшчэ па старому звычай хочацца сыці чужы хлеб, карытацца чужою працаю.

І тое няшчасце, якое асыдзіла Урангэля, не становіць буржуазію адтрыманьня авантурнікаў, якія будуць іеці

проціў Савецкай Расеі. Топячыся хватаюцца за саломіну. Але гэта ня страшна тым, якія заганыюць адзін за другім асінавыя калы на могілкі правадыроў контр-рэвалюцыі. Народ, які ў працягу 3-х гадоў, галечы, жыўчы ў холадзе, змог зруйнаваць моцныя фронты буржуазіі, ў хуткім часе сілаю свайго аружжа прымусяць яе перастаць устаўляць палкі ў калёсы савецкага будаўніцтва.

Толькі тады, калі ўсялякая небяспека ўладзе работнікаў і сялян міне, з'явіцца магчымасьць узяцца за супакойную, творчую працу. Урангэль, вялікая бурбалка, раздутая ўсясьветнымі панамі і капіталістамі, лопнуў. Пазасталіся яшчэ маленькія, як Балаховіч, Пятлюра, Савінкоў і інш. Не дадзім ім магчымасьці раздуцца, пакажам ім тые дзьверы, якія бачылі іх хаўруснікі. Іх канец-пачатак для працоўнага народу новага сьветлага жыцьця.

Дык узмацнім жа свае сілы, пакажам усясьветнай буржуазіі, што яе песьня сыпета, што многапакутны рускі народ вышаў нарэшце на шлях вольнага жыцьця пад чырвоным штандарам камунізму.

Бялак.

Абарона Савецкіх Рэспублік.

(Весткі з фронту за 14 лістапада).

Паўдзённа-Заходні фронт.

У Ліцінскай ваколіцы чаша коньніца ўспешна наступае. У Праскураўскім кірунку на фронце 50 вёрст з абодвух бакоў чыгункі ідзе ўпарты бой з перавагаю на нашым баку.

У Камянец-Падольскім кірунку, заняты 14 лістапада Нова Ушыцы; нашы часці дайшлі да р. Ушыцы.

Паўдзённы фронт.

У Сімферопальскім кірунку па толькі што адтрыманых вестках, мы занялі гор. Сімферопаль.

У Феадосійскім кірунку нашы часці, гонючы праціўніка, выйшлі на р. Салгір. Пасьля заняцьця ст. Сэйклер, мы захапілі шмат ваеннай здабычы.

За 15 лістапада.

На Крымскай паўвысьпе наша коньніца 14-га лістапада заняла Феадосію, дзе захоплена намі больш 30 пасабных вайсковых частак праціўніка. Захоплены аграмадныя ваенныя здабычы. Войска праціўніка демаралізавана і адступаючы грабць мірнае насяленьне. Мы бяз упывку говім ворага.

Пераляцеўшы на наш бок ўрангэлеўскі лятун паведамляе, што Урангэль выдаў прыказ аб роспуску арміі, з прычыны адмовы саюзнікаў ад далейшай падмогі. Кожнаму салдату даецца права здацца на міласць Чырвонай Арміі або эвакуавацца.

13-га лістапада вышэйшае камандваньне праціўніка знаходзілася ў Севастопалі і сабіралася выехаць з Крыму. Каштоўная маёмасьць грузілася на параходы.

Ваенком Палявога Штабу Данішэўскі.

Мірныя перагаворы.

13-га лістапада ў Рызе пачаліся мірныя перагаворы аб канчатковым міры з Польшчай. Польскае камандваньне дапусьціла цэлы рад нарушэньняў умоваў перамір'я. Польскія войскі ня выведзены з межаў Савецкай Расеі. Дацшчанскі пераход праз лінію фронту атрадаў Балаховіча і Пятлюры. Польскае правіцельства робіць дагаворы з Пятлюрай, як з главою нейкага украінскага правіцельства.

Прадстаўнік польскай дэлегацыі Домбскі ў адказе заявіў, што Польшча лічыць вайну з Савецкай Расеяй закончанай. Датчына атрадаў Пятлюры і Балаховіча Польшча ня можа іх разброць, бо яны не знаходзяцца ў межах Польшчы.

14-га лістапада пасяджэньне зноў пачалося, была падпісана згода, па якой Польшча абавязалася адвесці войскі на дзяржаўную граніцу.

Прасьвета на весцы.

Трэба як найлучэй залечыць раны ў целе Беларускай Рэспублікі. Пачынаць жа лекі трэба з тых ран, якія найбольш кривавы і найбольш гнойны. Адны з гэтых найбольш баляючых ран ёсць поўная адсутнасць прасьветы на беларускай вёсцы. Праўда, месяцы два таму назад пачалі ўжо былі наладжвацца на вёсках школы, чытальні, калі-некалі здаралася і лекцыя для дарослых наладзіць, трапляліся і газеты, адным словам, здавалася вось-вось аджыве прасьвета. Але на бяду надзеі ня споўніліся. Ваенныя падзеі апошняга месяца перавярнулі ўсё дагары нагамі. Шмат вяскоўных настаўнікаў паківулі школы і паўцякалі перад наступашым ворагам; шмат школаў, нядаўна вялікім коштам і працай папраўленых, цяпер зноў зруйнована; якія былі кніжкі і літаратура ў чытальнях—спалены і зьнішчаны; а найгорш тое, што бацькі махнулі рукою на навукі сваіх дзяцей, справядліва ці несправядліва мяркуючы. Хай лепш і не пачынаюць, бо ўсё роўна ня ўдасца нічога ім навучыцца; сёння вучыць так, а заўтра інакш: вучылі па-польску, цяпер пачалі зноў па-расейску, вось ёсць чуткі, што тут будзе Беларусь, тады, значыцца, пачнуць вучыць па-

беларуску; хай лепш дзеці сядзяць у хаце, а як усё перавярнуцца, перамалецца, калі нешта асталюецца, тады і пачынам".

Ніякіх газет сялянства цяпер ня бачыць, дзеля гэтага жыве самымі нябыталымі чуткамі—байкамі аб палітычным становішчы, аб фронце, аб Савецкай Расеі і г. д. Чуткі гэтыя часта прыносяць вялікую шкоду, выклікаюць недаверыя да савецкіх працаўнікоў, перашкаджаюць нармальнаму савецкаму будаўніцтву.

Дзеці і моладзь марнеюць без навукі, а дарослыя скароцьваюць сабе доўгія ваенныя вечары плёткамі. Вёска з кожным днём усё больш дзічае. Чакаць далей нельга. Трэба прыцягнуць усе культурныя сілы на вёску; трэба дзеля гэтага разгрузіць ад культурных працаўнікоў горад, дзе іх адносна да сучаснага моманту за шмат; трэба на гвалт пусьціць у рух усе школы на вёсках; трэба наладзіць справу да старчаньня на вёскі газет. Хай лепш не заляпляюцца так густа сыцені і платні ў горадзе, а за тое хопь адна на тыдзень газета хай пападзе ў рукі селяніна.

Трэба зьвярнуць на вёску большую ўвагу і неадкладна пасьпяшыць ёй на помац.

X.

Расейска-польскія адносіны.

У пятніцу 12 га лістапада а 11 гадз. адбылося ў Рызе спатканьне старшыні расейска-украінскай дэлегацыі тав. Іоффе з заступнікам старшыні польскай дэлегацыі п. Васілеўскім.

Іоффе адзначыў, што насупроць ст. XV паярэдзяга дагавору перарыў у перагаворах ужо пяцігодца месца, бо ўсё яшчэ няма польскіх экспертаў. Домбскага няма яшчэ і дагетуль, і працамірнай нагоды не пачалася. Апрача гэтага на фронце утварылася ненармальнае становішча. Польшча насупроць параграфу 6 дагавору аб перамярні амаль не на ўсім фронце дагетуль не адводзіць сваіх войск на дзяржаўную лінію. Гэты факт Іоффе лічыць грубым парушэньнем дагавору Польшчай. З другога боку ўжо пасля таго, як

пачалося перамярне, праз лінію фронту пераішлі з польскай тэрыторыі атрады Пятлюры, Балаховіча і інш., якія пачалі ваенныя чынысьці проці расейска-украінскіх войск. Гэтым парушаны параграфы 7 і 10 перамярня. Расейска-украінскае ваеннае камандаваньне прымушана прыняць меры проці наступляючых белагвардзейскіх банд, а каб ня здарылася якіх—колечы стычак з польскімі войскамі, якія знаходзяцца па суседзку з белагвардзейскімі атрадамі, то старшыня расейска-украінскай мірнай дэлегацыі хацеў бы дагаварыцца, каб не дапусьціць да гэтага.

Васілеўскі ў адказ на гэтыя запытаньні заявіў, што чыста тэхнічныя умовы перашкаджаюць польскай дэлегацыі і экспертам прыбныць у

пару ў Рыгу. Аднак Домбскі прыедзе не пазьней 18 га лістапада, тады можна будзе прыступіць да разгляду спрэчных пытанняў, бо Домбскі і ваенныя эксперты прывязуць неабходны для гэтага матэрыял.

Т. Іоффе заявіў, што з прычыны важнасьці і неадкладнасьці пытання, ён просіць паведаміць у Варшаву, што неспаўненьне Польшчай абавязаньня аб адводзе яе войск на дзяржаўную граніцу ёсць парушэньне дагавору, і што Расея і Украіна прымушаны прыняць ваенныя меры проці белагвардзейскіх банд, сфармованых на польскай тэрыторыі, і гэтыя меры расейска-украінскай дэлегацыя прасіла бы ня лічыць варожымі ў адносінах да Польшчы. Васілеўскі адказаў, што ён зараз жа паведаміць польскае правіцельства аб заяве т. Іоффе.

Заграніцай.

Прызыў да агульнай забастоўкі.

Становішча ў Берліне ўсё пагаршаецца. Крайняе левыя выдуць згітацыю за агульную палітычную забастоўку ў Нямеччыне. Комуністычная рабочая партыя выдала маніфэст з прызывам да агульнай забастоўкі. У урадавых колах з неспакоем назіраюць на будучыню. Кабінэт абгаварвае пытаньне аб назначэньні ў выпадку патраб дыктатара (верхавода).

Арышты сацыялістаў.

З Болоўні паведамляюць, што пасля стычкі паміж сацыялістаў і патрыётамі паліцыя ператрэсла памяшканьне біртн працы дзе яна захапіла аружжа, ручныя бомбы і арыштавала 92 чалавека.

У стане белых.

Балаховіч перамяніў кірунак.

Балаховіч ма быць адмовіўся ад думкі заняць Менск і скіраваў усе свае сілы на поўдзень, каб алучыцца з украінскай арміяй.

Каршак каршаку клюе вочы.

Нямецкія газеты друкуюць заяву быўшага міністра справядлівасьці Юдэвіча Кідрына, які называе Балаховіча дэман авантурнікам. Балаховіч зрабіў рад гвалтаў і грабжожу і Кідрын і тады зьбіраўся яго арыштаваць.

Даб'ем.

Даб'ём дашчэнтну ўсіх бандытаў.
Што проці нас у бой ідуць!
Даб'ём зладзею, валакітаў,
Што багачы на нас циюць!

Даб'ём гадзюкаў-жмут атрутных!
Што хоча скінуць наш штандарт!
Даб'ём іх рад злы і баламутны!
Што нішчыць вольны наш абшар!

Ня вам надзець на нас аковаў.
Бароны, царскіе слугі!
Бо молат наш як дуб, здаровы,
Ён разаб'е ўсе ланцугі.

Гэй, досыць вам крываўных дзёнаў!
Што вы задумалі на нас!
Бо вы загінеце, як тыя,
Што тут загінулі да вас!

Уся Чырвоная грамада,
Ідзе на вас, як моцны гром.
Мы недабіткі дзікай здрады
Ваяцкай стрэльбаю даб'ём!
Сьвятаягор.

Па Менску.

Рабочыя дзеці і падросьці.

Аддзел абароны працы прапанаваў усім фабрычна-заводскім і дробным кустарным прадпрыемствам даць падробныя спраўкі аб умовах працы дзяцей і падросьткаў.

Да выдачы ордэраў на памяшканьні.

Цяпер Жылсавет будзе выдаваць ордэры на памяшканьні ня іначай, як з ведаму па пасьведчаньню Губ. Проф. Саюзу.

У Трамоне.

Транспартны аддзел прымае крокі дзеля павялічэння на гужавой сілы, бо цяпер усяго на учоце 40 фурманак, якія не пасьпяваюць абслужыць і 1/4 часьці патраба Савецкіх устаноў.

Галоўнейшая з гэтых патраба ёсць дастаўка апаля, якая ідзець вельмі слаба.

АБВЕСТКА.

Сягоньня 18 га лістапада клябе ім. Міжнароднага Савету Праф. Саюзу адбудзецца агульны сход членаў клябу.

Парадак дня:

1. Статут клябу.
 2. Выбары праўленьня рэвізыйнай камісіі.
 3. Багучыя справы.
- Пачатак а 7 гадз. увечары